

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar, po pošti prejeman 1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja po napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto VIII.

V Celovcu 10. marca 1889.

Štev. 5.

0 slovenskem šolstvu na Koroškem.

V 4. številu „Mira“ smo v dopisu iz Št. Lenarta pri Sedmih studencih častitim bralcem obljubili, da jim bomo podali natančen popis, kako se je vršil „komisijon“ v Št. Lenartu zastran prošnje ondotnih faranov za slovensko šolo. „Slovenec“ je objavil zanimiv popis cele preiskave, ki je prišel iz peresa priprostega kmeta. Zanimal bode ta popis ne samo vse koroške Slovence, ampak tudi naše slovenske brate po drugih deželah. Iz njega se bodo prepričali, s kakošnimi težavami se morajo boriti Slovenci na Koroškem gledé šole. Podučljiv pa bode tudi za slovenske kmete, ki naj posnemajo vrle Št. Lenartske priproste narodnjake ter se učijo, kako možko naj se borijo za svoj národni obstanek po postavni poti. Sledeči popis naj pa bo tudi vsem onim, ki po svetu trobijo, da na Koroškem delajo in „hujskajo“ le duhovniki zoper nemškutarenje po šolah, jasen dokaz, da priprosto ljudstvo samo ni zadovoljno s sedanjimi šolskimi razmerami.

Po kratki razpravi o koroških šolskih razmerah in o národni zavesti med priprostim ljudstvom piše „Slovenec“ dalje:

Nedavno nam je došel prezanimiv popis od preprostih mož, kateri so se z lastno pridnostjo pričeli svojega ljubega materinega jezika, ki nam drastično pojasnuje napore za slovensko šolo, a nas tudi potrjuje v nadi, da bode slednjič zdrava kmečka pamet zmagala zofistiko odtujenih izobražencev. Ako bodo vsi kmetovalci-davkoplačevalci neomahljivo vstrajali — in se tudi po drugih občinah prijeli jednacega postopanja, upati je najboljšega uspeha. Naslednji spis neučenega slovenskega oratarja je zanimiv — se vé, da žalosten — donesek k zgodovini o slovenskem šolstvu. Povestnica bo hvaležno beležila imena teh priprostih boriteljev za národno stvar. P. n. gg. državnim poslancem slovenskim priporočamo to zadevo v blagohotno uvaževanje.

Krajni šolski svet v Št. Lenartu pri Sedmih studencih je dne 8. decembra 1885 sklenil in podpisal sledečo prošnjo:

Visoki državni zbor!

Udano podpisani krajni šolski svet je sklenil v svoji seji dne 8. decembra 1885 visokemu državnemu zboru predložiti naslednjo prošnjo:

Ker mi s sedanjimi šolskimi postavami nikakor zadovoljni biti ne moremo, želimo in pro-

simo, naj se šolska postava spremeni, in sicer v treh rečeh:

I. Našo šolo obiskujejo sami katoliški otroci. Zato prosimo za **versko katoliško šolo**.

II. Mi prosimo za **šestletno šolo**, kterej naj sledi tri- do štiriletna nedeljska šola.

III. Mi prosimo za **slovensko šolo**, in sicer tako, da bo v prvih treh letih pouk čisto slovenski, s početkom četrtega leta pa naj se poučuje tudi **nemščina**, pa le kot obligatni učni predmet, ne pa kot učni jezik.

Krajni šolski svet v Št. Lenartu pri Sedmih studencih, dne 8. dec. 1885.

(Podpisi polnoštevilno.)

Enako prošnjo podpisali in odposlali so tudi šent-lenartski farani s 116 podpisi.

Na prošnjo od 8. decembra 1885 nismo dobili odgovora. — V pomladi leta 1888. pa sta se državna poslanca gg. Klun in Gregorec v državnem zboru prav izvrstno potegovala za slovenske šole na Koroškem. Naša podklosterska občina pa je njune govore zavrnila in dež. šolski svet prosila, naj se šolske postave še nadalje tako vzdržujejo kakor do zdaj, ter naj se slovenske šole še zmirom tako ponemčujejo, ker Slovenci sami tudi tako hočejo. Tej občinski prošnji nasproti so šent-lenartski farani na deželni šolski svet odposlali sledečo prošnjo:

Preslavni c. kr. deželni šolski svet v Celovcu!

Podklosterska občina, pod katero spadamo tudi v šent-lenartski fari pri Sedmih studencih stanujoči, je ob enem, ko se je oglasila dne 8. julija t. l. zoper govore državnih poslancev gg. Kluna in Gregorca zastran slovenskih šol na Koroškem izrekla željo, naj se ne preminjajo dosedanje določbe gledé poučnega jezika v naših šolah. Podpisani šent-lenartski kmetje niso nikakor v primernem številu zastopani v podklosterskem občinskem zastopu. Omenjena izjava te občine gledé naših šol nikakor ne velja za šent-lenartsko šolo. Opiramo se na prošnjo našega krajnega šolskega sveta od 8. decemb. 1885 in ono šent-lenartskih faranov od ravno tistega časa, kateri obe smo na visoki državni zbor na Dunaj odposlali. Podpisani kmetje in stariši otrok, ki šolo obiskujejo, nikakor ne odobravamo omenjene vloge podklosterske občine in prosimo:

Preslavni c. kr. deželni šolski svet naj našim željam blagovoljno ustreže in šolo v Šent-Lenartu pri Sedmih studencih tako uredi, da bo v šoli podlaga vsemu pouku slovenski jezik.

Nemški jezik naj bo neobvezen predmet od četrtega šolskega leta naprej.

V Št. Lenartu pri Sedmih studencih,
dne 26. avgusta 1888.

(Sledí 50 podpisov.)

Ker tudi na to prošnjo skozi tri mesece nobenega odgovora prejeli nismo, zato smo se zopet oglasili s sledečo prošnjo:

Visoki c. kr. deželni šolski svet v
Celovcu!

Dne 7. septembra t. l. odposlala se je prošnja visokemu c. kr. deželnemu šolskemu совету, ktero je podpisalo 50 posestnikov iz šent-lenartske fare pri Sedmih studencih, naj visoki c. kr. deželni šolski svet šolo v Št. Lenartu pri Sedmih studencih tako uredi, da bo v šoli podlaga vsemu pouku slovenski jezik. Nemški jezik pa naj bo neobvezen predmet od četrtega šolskega leta naprej.

Ker na to prošnjo še do danes (16. dec. t. l.) dotičniki nismo prejeli nobenega odgovora, dovoljuje si ponižno podpisani kot pooblaščenec na navedeni prošnji podpisanih kmetov prositi, da se mu blagovoli rešitev omenjene prošnje čim prej poslati, ker so dotičniki pripravljene z isto prošnjo se obrniti tudi do visokega c. kr. ministerstva za uk in bogočastje.

Na Vočilu, dne 16. decembra 1888.

Matija Wutti,
posestnik na Vočilu, p. Riegersdorf.

Dne 17. januarja 1889 je županov ali občinski poslanec podpisovalcem navedene prošnje naznanil, da danes 17. jan. prideta gg. c. kr. okrajni glavar in podklosterski župan v šent-lenartsko šolo ob treh popoldne. Prišla sta res oba gospoda ob določeni uri; navzoč je bil polnoštevilno tudi sedanjí (Slovenecem nasproti) krajni šolski svet, č. g. fajmošter, in sešlo se je tudi 36 kmetov; nekteri niso bili doma, zvedelo pa se je tudi, da k trem bolj zavednim in zgovornim kmetom poslanec še prišel ni, akoravno so tisti kmetje doma bili; eden izmed poslednjih (Janez Wuherer), ki je zvedel le od drugih kmetov, prišel je tudi brez poslančevega naznanila.

Gosp. c. kr. okrajni glavar je začel govoriti s sledečimi in enakimi besedami: „Vi, šent-lenartski farani, ste podpisali neko slovensko spisano prošnjo zaradi vaše šole, in ker se meni ne zdi vse prav jasno, kar je tukaj pisano, zato bi moral jaz vas v Beljak povabiti k natančnemu dogovoru zaradi te stvari. Da bi pa vam tukaj podpisanim pot v Beljak prihranil, zato prišel sem rajši jaz k vam in hočem se o vašem prepričanju tudi jaz natanko prepričati, kaj vi prav za prav želite; zato prašam vas, kako je bila vam ta pričujoča prošnja prebrana, ali kako je bilo vam rečeno, na kakšno prošnjo da se podpišete? — Eden kmet se oglasi in pravi: „Rečeno je bilo, da prosimo za versko-katoliško in šestletno šolo, in da bi se naši slovenski otroci prva tri leta učili čisto slovensko, z začetkom četrtega leta pa naj bi se poučevala tudi nemščina, pa le kot neobligatni učni predmet, ne pa kot učni jezik, in po dovršeni šestletni šoli naj bi bila tudi nedeljska šola.“ — Gosp. glavar reče na-to: „Zdelo se mi

je že prej, da ne veste vse prav, kaj ste podpisali, in da bote vsaj zdaj prav zvedeli, kaj ste podpisali, zato hočem, da vam to prošnjo vaš gosp. nadučitelj glasno in lahko razumljivo bere.“ — Gosp. okrajni glavar oddá omenjeno prošnjo gosp. nadučitelju in ta jo res glasno in nam lahko razumljivo bere, pri tej priliki pa tudi posebno poudarja poslednji stavek, ki se glasi: „Nemški jezik naj bo neobvezen predmet od četrtega šolskega leta naprej.“ — Gosp. glavar zopet reče: „Če vi prej niste prav vedeli, kaj ste podpisali, tako ste vsaj zdaj prav slišali in razumeli, kako se ta prošnja glasi, ktero ste podpisali; slišali ste, da v tej prošnji ni nič o šestletni šoli, nič o tem, da bi se v prvih treh letih čisto slovenski učili in potem tudi nemški; in slednjič tudi nič ni o nedeljski šoli, ampak edino za kar prosite, je to: nemški jezik naj bo neobvezen (neobligaten) predmet od četrtega šolskega leta naprej. In ker morda ne vé vsak, kaj pomeni beseda „neobvezen“, zato hočem jaz vam pomen te besede natanko razložiti. Neobveznega predmeta učijo se namreč le tisti otroci, katerih stariši za to prosijo. V vaši tu podpisani prošnji pa stoji pisano, naj bi bil nemški jezik od četrtega leta naprej neobvezen predmet; tedaj bi se v prihodnje pri vas le tisti otroci eno ali dve uri na teden nemščine učili, za ktere otroke stariši za to prosijo, vsi drugi otroci pa morajo ta čas iz šole iti, ko se nemščina poučuje; zdaj prašam vas, ali ste tako želeli, ste tako prosili?“ — Kmetje odgovarjajo: „Ne.“ — Gosp. glavar: „Ali je bilo vam povedano, kaj pomeni beseda «neobvezen»?“ — Kmetje: „Ne.“ — Gosp. glavar: „Zdaj pa hočem tudi vedeti, kdo je vam ta spis sestavil, kdo to prepisal ali kdo to spisal, in kdo je podpise oskrbel? — Kmet Matija Wutti se oglasi ter pravi: „Po dogovoru, po želji in po prošnji tukaj podpisanih sva to prošnjo ali ta spis sestavila jaz in g. Wuherer; on (Wuherer) je še enkrat prepisal in jaz sem podpise oskrbel. Pri podpisovanju sem podpisovalcem tudi razložil pomen v tej prošnji navedenega stavka, ki se glasi: Opiramo se na prošnjo krajnega šolskega sveta od 8. decembra 1885 in ono šent-lenartskih faranov od ravno tistega časa, kateri obe smo visokemu državnemu zboru na Dunaj odposlali. In ker se tukaj podpisani še skoraj vsi dobro spominjajo na to, da smo v tisti prošnji od 8. dec. 1885 prosili za tri sledeče točke, namreč: I. za versko katoliško šolo, II. za šestletno in nedeljsko šolo in III. naj bi se v prvih treh letih poučevalo čisto slovensko, s početkom četrtega leta pa naj bi se poučevala vmes tudi nemščina. In ker je nam znano, da se je za prve dve točki že lansko leto državni poslanec knez Liechtenstein v državnem zboru tako izvrstno in odločno potegoval, da mi tej izpeljavi prvih dveh točk že z veseljem upanjem nasproti gledamo. O naši zahtevi v tretji točki pa knez Liechtenstein ni govoril; nasproti temu so visoki Nemci našim slovenskim otrokom še zraven drugih nemških šolskih knjig tudi nemški katekizem vriniti hoteli. Zato upam, da slavne šolske oblastnije ne bodo toliko za napačno spoznale to našo prošnjo v tem, da smo zdaj prvi dve točki izpustili in samo tretjo točko tem trdneje poudarjali. Dalje upam, da se meni, gospodje, ne bote toliko čudili, če sem po več odposlanih pa do sedaj še nikdar uslišanih ali

odgovorjenih prošnjah enkrat eno samo besedo nekaj ostrejši pisal. Sicer se pa meni tudi ta beseda «neobvezen predmet» ni nič napačna ali krivična zdela, saj mi slovenski kmetje si ne zaslužimo naš kruh z nemščino, ampak zaslužiti si ga moramo z našim trudom in našim znojem. Sploh pa, kakor pred tremi leti, tako tudi še zdaj pravimo: da mi s sedanjimi šolskimi postavami nikakor zadovoljni biti ne moremo.“ — Gosp. glavar: „So li sedanje šolske postave dobre ali slabe, o tem želim, da govori g. nadučitelj.“ — Gosp. nadučitelj: „Da so sedanje šolske postave res dobre, vidi se v tem, kako gladko se otroci-šolarji zdaj brati in pisati naučijo. V I. razredu se v prvem letu učijo slovenske črke spoznavati in tudi po malem brati in pisati; v drugem letu se vmes že učijo toliko nemški, da jih v tretjem šolskem letu že večino v II. razred postavimo, kjer je šolski pouk seveda že ves nemški, razun veronauka. Tedaj v II. in III. razredu se že izučijo tako, kakor se je sploh na ljudskih šolah izučiti mogoče.“ — Gosp. glavar prosi tudi č. g. župnika, da tudi oni svoje mnenje povejo. — Č. g. župnik pravijo: „Jaz, če tudi si po vsej svoji moči prizadevam, da svoje dolžnosti v šolskem veronauku kar najbolj mogoče natančno izpolnujem, tako žalibog vendar ne dosežem in tudi ne morem doseči zaželenega vspeha pri šolarjih. In pravi vzrok temu je seveda samo v tem, ker se v II. in III. razredu razun veronauka v nobenem predmetu čisto nič slovenskega ne učijo; da, celó prav veliko šolarjev je, kateri v II. in III. razredu le samo to znajo, kar so se v I. razredu naučili, zato jaz pritrjujem Wuttiju in tu podpisani prošnji.“ — Gosp. glavar: „Ker vem, da je slovenskim otrokom le nemškega pouka več potreba kakor slovenskega, ker slovenski govoriti se vaši otroci tako že doma naučijo, zato prašam Vas, g. Wuherer, kakošnega prepričanja ste Vi? — Wuherer se oglasi in pravi: „S I. razredom smo, hvala Bogu, še precej zadovoljni, ali z II., zlasti III. razredom nikakor ne moremo zadovoljni biti. Ker naučijo se sicer gladko nemško brati in pisati, ali razume pa komaj vsak 10. šolar le kaj malega o tem, kar bere ali piše, in vendar je le na tem več ležeče, kar šolar razume, kakor pa na tem, kar šolar brez razuma če tudi gladko bere in piše. Dostikrat se prigodi, da iz sedanje 8letne šole izšolani študenti ali študentinje pišejo slovenska pisma z nemškimi pismenkami (črkami). Eno tako pismo bi bilo dobro dati nemškim gospodom brati, in videli bodo, kako dobro da se slovenski otroci v sedanji 8letni in vedno bolj ponemčevalni šoli naučijo.“ — Gosp. glavar reče g. Fröšlu: „Vi ste načelnik tukajšnjega krajnega šolskega sveta; ker vem, da imajo ljudje zaupanje do Vas, zato želim, da jih tudi Vi vprašate, kakošnega prepričanja da so v resnici.“ — Gosp. Fröšl pravi: „Jaz druge kmete še prašam ne, ker vidim, da so nam danes tako nasprotni, ampak samo g. Treiberja hočem vprašati, o katerem vem, da je prej z nami držal, danes ga pa tudi tukaj med nam tako nasprotno družbo vidim. Vprašam Vas, g. Treiber, od kod imate zdaj naenkrat tako prepričanje, da zdaj le s temi nasprotniki držite? — Gosp. Treiber pravi: „Jaz imam to prepričanje od svojih sinov; oni so se najprej v našem materinem slovenskem jeziku dobro izučili in potem tudi v nemškem, in zato

so tudi k nečemu prišli.“ — Gosp. Fröšl: „Pred štiridesetimi leti je bil tukaj v Št. Lenartu trd Nemec skozi sedem let za učitelja in nihče se tedaj ni pritožil zaradi nemščine.“ — Neki kmet pravi na to: „Tisti časi so, hvala Bogu, že minuli, ko je še mnogo Slovencev mislilo, da so Slovenci samo zato na svetu, da morajo Nemcem za sužnje služiti; zdaj se pa že tudi Slovenec za takega človeka šteje kakor Nemec.“ — Gosp. glavar vpraša kmete: „Kaj pa so vam Nemci vendar že toliko žalega ali toliko krivice storili, da jih tako sovražite?“ — Mlad kmet Apriesnik se oglasi: „Jaz z Nemci že zaradi tega nikakor ne morem zadovoljen biti, ker moram tolikobarti po nedolžnem slišati zmerjanje: „Bindišer Toker, Bindišer Trotel, Bindišer Teufel itd.“ Vsi kmetje mu pritrjujejo in odobravajo, da je resnico povedal. — Gosp. c. kr. okrajni glavar pravi kmetom: „Tako zmerjanje seveda ni lepo; pa kaj takega vendar še niste slišali pri sodnji, ampak le v gostilni in na cesti.“ — Kmet Gašper Trupe se oglasi: „Mi nimamo samo s sodnijo opraviti, ampak tudi z drugimi ljudmi, in ne vem od kod bi Nemci to pravico imeli, da bi nas Slovence v gostilnah in na cesti zmerjati smeli?“ — Gosp. glavar: „Ravno sedanje šolske postave skrbijo za to, da bi vi vsaj v prihodnje ne bili več zmerjani; pustite vašim otrokom po sedanjih šolskih postavah nemščine učiti se, da bodo pozneje lažje nemški govorili, in tako bo tudi zmerjanje sčasoma izostalo.“ — Kmet Trupe zopet reče: „Jaz sem samo tri zimse kurze v šolo hodil, ker pred 35 leti ni bil tak «šulebang», kakor je sedaj, in vendar sem se v tem kratkem času vsaj toliko naučil, da znam slovensko in nemško brati in svoje ime podpisati; zdaj pa poznam 8 let šolane hlapce, ki še toliko ne znajo slovenski brati, kakor jaz, nemško sicer berejo bolje kakor jaz, ali razumejo pa vendar le manj ko jaz, in slišal sem še, da Nemci mlade naše Slovence ravno tako zmerjajo kakor nas.“ — Gosp. glavar: „Tukaj na tej prošnji je poslednji podpisan Luka Wielič, od tega sem zvedel, da hoče svoj podpis preklicati, ker pravi, da se ni sam podpisal; je li tukaj tisti Lukas Wielič?“ — Kmetje pokažejo na njega in g. glavar gre z našo prošnjo k njemu in ga vpraša: „Ste to Vi podpisali?“ — Luka Wielič odgovori: „Ne, jaz lepši pišem.“ — Gosp. glavar se obrne k gosp. Wuttiju in reče: „Vi ste podpise oskrbeli, kdo je torej to poslednje ime podpisal?“ — Wutti pravi: „46 podpisov sem dobil jaz in potem sem oddal to prošnjo g. Wuhererju: pri njem so se poslednji štirje podpisali.“ — Gosp. glavar k Wuhererju: „Ste Vi podpisali?“ — Wuherer pravi: „Ne, in jaz tudi ne vem, kdo je njegovo ime podpisal.“ — Gosp. glavar: „No, ker ga nihče ni podpisal, torej se toliko ložej prekliče. Je še kateri med vami, ki ni svojega imena podpisal?“ — Franc Golob se oglasi: „Jaz svojega imena tudi nisem podpisal in tudi ne vem, kdaj se je to podpisavalo.“ — Wutti pravi: „V Tvojem stanovanju sem bil, in ker tedaj nisi bil doma, povedal sem pomen te prošnje Tvoji materi in Tvoji sestri, in Tvoja sestra se je potem podpisala. Njej sem tudi naročil, naj Tebi o tej prošnji pove.“ — Gosp. glavar: „Vidim, da so nekteri vendar zadovoljni s sedanjimi šolskimi postavami. In tako je prav; saj slovenskega jezika vam tako nihče ne jemlje, in to mi bote vendar

vsi pritrdili, da je za omikanega človeka veliko bolje, ako več jezikov zna, kakor pa če zna samo domači? — Neki sodar (kolar) Jos. Mikl se oglasi in pravi: „Saj ravno to hočemo tudi mi, da ne znamo le samo svoj domači jezik, kakor nekteri Nemci, ampak želimo, da znamo tudi svoj pisemski slovenski jezik tako dobro, kakor se moramo nemškega učiti. Spominjam se svojega vojaškega življenja v Dalmaciji l. 1870. Tam sem se prepričal, da tisti Slovenci, kateri smo slovenski brati znali, smo tudi Dalmatince veliko lažje razumeli, kakor tisti Slovenci, kateri samo domači jezik znajo. Trdi Nemci pa so bili pravi reveži; še ni dosti, da oni nič slovenskega in nič dalmatinskega t. j. hrvaškega niso znali, ampak, kar res ni lepo, prepričali smo se tudi, da se trdi Nemci še vojaške nemške komande težje naučijo, kakor tisti Slovenci, kateri količkaj brati znajo. Celó velikokrat se še spominjam, ko sem bil »rekрут« in je »hauptman« pri »ekserciranju« nas »komandiral« »rechts« — zraven mene stoječi trdi Nемеc pa se je obrnil »links«, tako da je meni v obraz gledal; in ko je »hauptman« to videl, zaupil je razjezen: »Du, Windišer, spuke dem Stockdeučen ins G'sicht«, in moral sem trdemu Nemcu v obličje pljuniti.“ — Kmetje so odobravali. Govorili so še nekteri kmetje in tudi g. glavar je še govoril. — H koncu zopet reče g. glavar: „Znano je vam, da nemški jezik je tudi »Armeesprache« (vojaški jezik) — toraj tisti, kateri želijo, da šolski pouk tako ostane, kakor je bil dozdej, vsi tisti naj vstanejo!“ In ker nobeden ne vstane, pa zopet reče g. glavar: „Naj pa tisti vstanejo, kateri po tej prošnji želijo, da bi se skoraj čisto nič nemškega ne učili.“ — Zdej vstane Wutti, pa stoji le sam. — Gosp. glavar: „Prepričal sem se, da želite imeti šestletno vsakdanjo šolo, v kateri naj bo pouk v prvih treh letih čisto slovenski, z začetkom četrtega leta pa naj se poučuje tudi nemščina tako, da bodo otroci slovensko in nemško dobro brati in dobro pisati znali, po dovršeni šestletni šoli pa naj bi bila tudi nedeljska šola. Ali tako želite?“ — Kmetje pravijo: „Da!“ — Po tem je nadučitelj pisal zapisnik, kakor je gosp. glavar narekoval.

* * *

Ravno se nam piše, da je c. kr. dež. šolski sovet z odlokom od 7. febr. t. l., št. 211, prošnjo Št. Lenartskih kmetov zavrgel in odločil, naj ostane v Št. Lenartski šoli vse pri starem. Kmetje pa menda s tem odgovorom ne bodo zadovoljni.

Novi volilni red in nemški „bauernbund“.

Koroško-nemški ali bolje „nemškutarški“ naš „bauernbund“, ki se je za vse čase blamiral, ko se je izrekel zoper šestletno in versko šolo (ktero vsi kmeti želijo), si še zmirom domišljuje, da se ga kdo boji; zato je sklenil in odposlal tudi prošnjo zoper predlog dr. Ferjančiča, naj bi se na Koroškem pre naredil volilni red. V svoji prošnji se sklicuje na tistih 250 nemškutarjev in Nemcev, ki so bili zbrani pri „črnem orlu“ in so lepo po komandi Celovških liberalcev protestirali proti predlogu dr. Ferjančiča. Pravijo pa v prošnji, da so bili to „večidel slovenski“ volilci. S tako, že davno

poznano zvijačo znajo koga družega premotiti, slovenskih in čeških državnih poslancev pa ne bojo! Kako se zamorejo taki ljudje še med Slovence šteti, ki so sicer od slovenskih mater rojeni, pa zaničujejo svoj slovenski jezik, ki govorijo in pišejo le po nemško, in tudi svojim rojakom priporočajo pri vsaki priložnosti trdo nemške šole, da bi bilo slovenske besede na Koroškem prej ko prej konec? Mar mi ne vemo, da so tisti ljudje, ki so ustanovili „bauernbund“ in hočejo kmeta odrešiti, prej delovali na vse kriplje za liberalce in za nemški šulferajn? Še le potem, ko je prišel „liberalizem“ v slabo ime, in ko naših kmetov z „nemštvom“ niso mogli več loviti, izmislili so si „bauernbund“, ker so računali na znano lahkovernost človeško, in so djali, če obesimo „kmečko“ zastavo na hišo, nam bojo še verjeli! Sicer pa kažejo pri vsaki priložnosti, da jim je za nemščino več mar, ko za vse kmečke težave. Tako tudi zdaj v zadevi novega volilnega reda. Ali mar ni bolj prav, da Slovenci bolj vkup volijo, Nemci pa vkup? Kaj nam bojo Nemci poslanca izbirali?! Mi Slovenci ga že sami najdemo, in to boljšega, kakor ga dobimo od Nemcev. Toda poslušajmo, kaj ti ljudje pravijo v svoji prošnji: Oni pravijo, da Slovenci imajo itak že večino v dveh volilnih krajih (v Velikovoško-Celovškem in v Beljaškem); toda Slovenci, tako pravijo, se nočejo poslužiti svoje večine in rajši volijo nemško-liberalne poslance, ker hočejo z Nemci v miru in prijateljstvu živeti.“ Koliko zvijače in hinvščine je v teh besedah! Če je res, da Slovenci rajši volijo nemško-liberalne, kakor slovenske poslance, čemu se pa potem bojite? in čemu protestirate? Če je vaša beseda resnična, bojo ja tudi potem rajši Nemca volili, ako volijo sami za se in brez nemških Tržanov in Paternijancev! Resnica pa je menda le to, da nemškutarji med Slovenci sami za sebe ne morejo zmagati, zato potrebujejo še nekaj pravih Nemcev v pomoč, in to so v Celovškem okraju Tržani, v Beljaškem pa Paternijanci. Brez teh Nemcev pa si nemškutarji ne upajo zmagati, zato pa protestirajo zoper predlog dr. Ferjančiča. Med Slovenci samimi so pa nemškutarji v manjšini, to so pokazale zadnje volitve v državni zbor, kjer so morali Nemci kakor en mož glasovati za liberalce, pa je bil vendar voljen naš kandidat baron Pino v Velikovecu, v Beljaku pa prof. A. Einspielerju ni manjkalo veliko glasov. Kako se potem predrznete trditi, da Slovenci rajši volijo nemškega liberalca, ko ste vendar zmagali le s pomočjo pravih Nemcev?!

Nadalje pravijo ti možakarji, da se je sedanji volilni red kot dobrega skazal („hat sich bewährt“). No, seveda za vas se je že skazal za dobrega, za nas Slovence pa ne!

Potem pravijo, da je nemščina potrebna zavolj „omike“ in zavolj „kupčije“. Vsi zavedni Slovenci pa vejo, da toliko omike, kar je kmet potrebuje, dobi tudi iz slovenskih bukev in časnikov, in mu za to nemščine ni treba. V kratkem bomo Slovenci sami tako daleč dospeli, da se bo vsak lahko omikal v našem jeziku. Če se v Ljubljani študenti latinskih šol podučujejo v slovenskem jeziku, potem bo slovensčina tudi za kmeta še dobra! Zavolj „kupčije“ pa nas pustite pri miru. Nemci nam ne dajo nič zastonj, in za denar dobimo še v Celovcu po slovensko, kar hočemo;

v vsaki prodajalnici znajo slovensko, seveda le zavolj lastnega dobička. Naše vole in naše žito pa tudi po slovensko lahko prodamo, ne bojte se za nas, ko bi le dosti prodajati imeli!

Sicer pa ne vemo, kaj ima volilni red s kupčijo opraviti? Ti ljudje pač pri vsaki priložnosti pridigujejo potrebo nemščine, pa hočejo še svet slepiti, da so Slovenci! To so ravno taki „Slovenci“, kakor liberalni „katoličani“, ki pri vsaki priložnosti vero zasmehujejo, kedar jim kaže, pa vendar pravijo: „mi smo tudi katoličani“.

Pa tudi zavolj „miru“, pravijo, moramo ostati pri starem volilnem redu, kajti če bojo nemški Tržani volili z nemškimi Podravci in Belanci, potem bojda „ne bo miru“. Na te bedarije smo odgovorili že v 2. številki; ni potreba, da bi še kaj dostavili.

Nadalje pravijo ti „bauernbundarji“: „če se bo v deželi kaka potreba pokazala, bomo že sami za to skrbeli, ne potrebujemo tujih poslancev“.

No, vi junaki, v deželi se je pokazala že marsiktera potreba, na primer za versko, slovensko in šestletno šolo; pa vi ste tako za nas „skrbeli“, da ste se ljudskim željam nasproti postavili, in to liberalcem na ljubo. Že davno vemo, da „kmečka zveza“ ni za to, da bi kmetom pomagala, ampak da bi nemško-liberalni voz iz mlake potegnili; kedar bo enkrat vsa Koroška nemška in liberalna, potem „bauernbunda“ ne bo več treba, in če bi šli vsi kmetje na boben!

Slednjič še pravijo, da bo novi volilni red raztrgal okrajna glavarstva, da se ne vjema z volilnim redom za deželni zbor, in da bo na primer Trg volil s spodnjimi Korošci, njegova okolica pa z zgornjimi. Prašamo pa: ali se zdaj mar vjema volilni red za deželni zbor z volilnim redom za državni zbor? Ali mar ne voli Borovski okraj za deželni zbor s Celovško okolico, za državni zbor pa z Beljaško okolico? Ali ne volijo za deželni zbor Velikovec, Kapla in Pliberk za se, za državni zbor pa z nemškimi mesti Št. Vid, Trg, Wolfsberg, Breže itd.?

Vsi vaši razlogi so piškavi. Vi hočete le to, da bi vsa Koroška imela same nemško-liberalne poslance; kar družega poveste, je vse „Aufputz“. — Slovenci, ne poslušajte „bauernbunda“, kajti on se je oglasil zoper versko, zoper slovensko in zoper šestletno šolo; in kot tak ne more biti nikdar prijazen niti našim težnjam, niti težnjam naših slovenskih kmetov; je tedaj za nas Slovence brezuspešen!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Svoji k svojim!) „Dobrota je sirota“, to je že star in resničen pregovor. Po naših Koroških mestih in trgih, kar jih je na slovenski zemlji, živijo mestjani večinoma ali pa vsaj po velikem delu od Slovencev. Tako v Pliberku, Kapli, Velikovec, Doberlivesi, Celovcu itd. Vendar pa so ti ljudje v veliki meri kakor kuščarji jezni na vse, kar po slovensčini diši. Pri vsakih volitvah izlivajo svoj žolč nad Slovence; kjer je le mogoče, s kako peticijo ali izjavo Slovencem škodovati, to vselej radi storijo. Dobre duše Slovenci pa vendar še vedno zahajajo v njih gostilnice in prodajalnice ter jim nosijo svoj težko prisluženi

denar. Kako pa delajo nasprotniki? V Pliberci smo imeli Slovenci prav ljubeznjivega doktorja pravice, koncipijenta dr. Homana. Ker je bil pa pri zborovanju Ciril-Methodove podružnice v Šmihelu, našugali so mu Pliberski nemškutarji, da ga bojo proč spravili. In res so ga menda tako dolgo grizli, da je sam zapustil Koroško, in je zdaj na Dunaju med pravimi Nemci, kjer gotovo bolj v miru živi, kakor med Pliberskimi posili-Nemci. Enaka se baje godi tudi lekarju g. Hočevarju v Velikovec, ker je rojen Slovenec in neče trobiti z Velikovskimi nemškutarji v njihov veliko-nemški rog. Slovenci, učite se od nasprotnikov, bodite tudi vi bolj možki in ne zahajajte v take gostilnice in prodajalnice, kjer Slovencev ne marajo! Kupujte pri Slovencih! Tudi je boljši, da greste kupovat k poštenemu Nemcu, kakor k takemu na pol-Nemcu, ki je rojen Slovenec, pa vendar slovensčino zaničuje in z liberalci vleče.

Iz Št. Lenarta pri Sedmih studencih. (Kaj naj zahtevamo od deželnega šolskega sveta gledé šole?) Kakor sem zadnjič poročal, povedali so Št.-Lenartski kmetje okrajnemu glavarju tudi, da želijo šestletno in potem nedeljsko šolo. To je okrajni glavar hitro tako zasukal, kakor da bi v predloženi prošnji ne bilo govora o šestletni in o nedeljski šoli, ampak da se v prošnji zahteva le slovenski jezik kot učni jezik, nemščina pa bi naj bila neobligaten predmet od četrtega šolskega leta naprej. Kako je razlagal potem gosp. okr. glavar besedo „neobligaten“, povedal sem v zadnjem dopisu. Danes hočem še dostaviti, da je g. Wutti dobro razložil, da je omenjena v prošnji tudi želja o šestletni in nedeljski šoli, ker se v njej podpisani sklicujejo na prošnjo, katero so predložili krajni šolski svet in pa Šent-Lenartski farani s 116 podpisi dne 8. decembra 1885. l. državnemu zboru, ki ima edini oblast šolske postave prenarajati. — Šolske oblasti: krajni, okrajni in deželni šolski soveti ter ministerstvo za uk in bogočastje pa imajo dolžnost gledati na to, da se šolske postave, ktere je dal državni zbor in presvitli cesar potrdil, natančno izpolnjujejo. — V sedanjih šolskih postavah pa je določeno, da se mora v ljudskih šolah posebno gojiti materini jezik.* — Po šolskih postavah se morajo torej v ljudskih šolah nemški otroci posebno učiti svojega nemškega materinega jezika; italijanski italijanskega, madjarski madjarskega itd., in se ga tudi povsod učijo celih osem let, dasi ga tudi doma govorijo in bi jim morda znanje kakega drugega jezika tudi ne škodovalo. — A zastonj bi iskali v kakem nemškem kraju šolo, v kateri bi se otroci zraven svojega materinega jezika učili tudi kakega drugega, ker povsod dobro vedo, da se morajo otroci najprej izuriti v svojem materinem jeziku. — Potem takem se morajo v slovenskih krajih tudi slovenski otroci najprej dobro izuriti v svojem materinem jeziku in potem še le učiti se tudi nemškega jezika. — Da se to izvede, mora skrbeti deželni šolski svet. Ako tega ne stori, zahtevamo to lahko od ministerstva in ako bi tudi ministerstvo ne hotelo vstreči našim željam, pritožimo se lahko pri

* O dotičnem paragrafu šolskih postav in o veliki važnosti znanja materinega jezika, hočem, ako vstrežem s tem častitim bralcem „Mirovim“, prihodnjič ktero povedati. — (Jako nam bode drago. Ured.)

najvišjem upravnem sodišču (Verwaltungsgerichtshof), ki nam bode to, kar nam po postavi gre, gotovo tudi pripoznalo. Tako delajo na Štajerskem, tako delajmo tudi mi na Koroškem. Trkajmo in odprle se bode gotovo tudi na Koroškem našemu toliko zanemarjenemu slovenskemu jeziku vrata v naše ljudske šole.

Z Navrha pri Prevaljah. (Slovensko uradovanje.) Že večkrat sem bral v časnikih, da imamo tudi koroški Slovenci pravico tirjati, da se nam javna pisma spišejo v materini slovenski besedi. Nedavno smo pri g. notarju ali beležniku delali ženitovanjsko pismo in jaz sem ga prosil, naj ga spiše po slovensko. Gospod se mi nasmeji in reče: „24 let sem že tukaj, pa nobeden še ni tirjal slovenskega pisma.“ Jaz mu pa odgovorim: „Ženitno pismo je imenitna reč in lahko se kaj pozabi; morda bomo hoteli še kedaj v pismo pogledati, pa kako se bo zgodilo, ko smo trdi Slovenci in nemške pisave ne razumemo?“ Gospod notar ni bil proti slovenskemu pismu, pa prosil me je, naj mu ne nakladam preveč dela. Ker pa lepa beseda lepo mesto najde, sem se udal. Pa še to mi je rekel gosp. Kumer: „Če Vam prav po slovensko pišem, saj nove slovenščine ne bote razumeli.“ Jaz pa odvrnem: „Čeravno nisem hodil v šolo, vendar imam toliko slovenskih bukev, da bi jih midva težko nesla. Te so pisane vse v novoslovenskem ali pismenem jeziku in jaz jih vendar razumem. Ako bi jih res ne razumel, ali mislite, da imam toliko nepotrebnega denarja, da bi jih kupoval?“ Na to mi ni vedel kaj odgovoriti. Zvedel sem pa, da gosp. dr. Hrašovec, kar piše v Pliberk, vse po slovensko piše, da prosi za slovenski odlok in ga tudi dobi. Zato bi morali Slovenci posnemati tega rodoljubnega odvetnika in bolj tiščati na slovensko uradovanje. To bo tudi v korist našim otrokom in našim slovenskim dijakom; kajti v take kraje, kjer se slovensko uraduje, ne bojo mogli pošiljati nemških uradnikov, ki se našega jezika, kakor znano, navadno nočejo učiti, ampak nastaviti bojo morali Slovence. Pogosto se ugovarja, da Slovenci sami ne razumejo pismene slovenščine. To pa ni res; mi jo že razumemo brez velike težave, le nemškutarji je ne razumejo, ker nočejo nič slovenskega brati, še govoriti ne dosti, tako vse pozabijo in nazadnje še toliko slovenščine ne znajo, kakor pastirji na paši. Sicer pa je znano, da tudi nemški kmetje ne razumejo vselej pismene nemščine. To lahko dokažem iz sledečega smešnega slučaja: V Št. Pavlu je bil enkrat za pričo nek Slovenec iz Rude in k obravnavi bi bila imela priti tudi dva trda Nemca, pa prišel je samo eden. Sodnik tistega vpraša: „Wo ist denn der andere?“ Nемеc mu odgovori: „Er kon nit keimen, er ist liederla.“ Sodnik pa reče: „Ich werde ihm schon zeigen, liederlich sein!“ Slovenec pa stvar razjasni: „Herr Adjunkt, das Wort «liederla» bedeutet hier «marod» oder «krank».“ Sodnik se zavzame, ko ga mora Slovenec nemško učiti, in reče: „Dahier ist doch eine erbärmliche Sprache; wir sind doch beide Deutsche, und der Slovenc muss uns den Dolmetsch machen.“ Da je vse to resnica, sem vsak dan spričati pripravljen.

Iz Št. Tomaža. (S v. misijon.) Zelo hvaležni moramo biti duhovnim oblastnijam, da so nam oskrbele misijon. Kajti v naših krajih je ljudstvo

že močno popačeno, malo je vere, toliko bolj pogosto pa slišiš tiste liberalne fraze, ki jih naši kmetje iz Celovških gostilnic seboj prinesejo, in oni mislijo, da je to največa modrost. Zato se ljudje iz začetka niso dosti zmenili za sv. misijon, nekteri so se iz njega celo norčevali. Toda lepi govori č. gg. misijonarjev privabili so vsaki dan več ljudi, in še tisti, ki so iz početka le iz radovednosti šli poslušat, postali so nazadnje goreči in presunjeni po milosti Božji, in tako je bila cerkev zadnje dni vedno natlačena; kajti dohajali so verniki iz vseh krajev, celo iz jako oddaljenih vasij. Žetev je bila obilna, kajti neštevilna množica je prejela sv. zakramente. Bog daj, da bi ta duh pokore ne zginil tako kmalo, ampak da bi pri nas ostal in pri nas utrdil živo vero, s kakoršno so se Slovenci od nekdanj odlikovali. Potrebni pa bi bili misijoni še po drugih krajih Celovške okolice, največ pa v mestu samem, kajti iz mesta se širi nevera in pohujsljivo življenje med kmečki narod.

Iz Prevaljske okolice. (Nemškutarjenje.) Naš občinski sluga kaže tudi v svoji službi, da ne sme biti prijatelj Slovincem. Ob nedeljah po sv. maši oklicuje po nemško, čeravno ga le malokdo zastopi; eni debelo gledajo, drugi se smeji, spet drugi se na glas med seboj pogovarjajo. Še le kedar vidi, da ga nobeden ne posluša, reče par slovenskih besed. V nedeljo pride tako malo Prevaljcev v cerkev; ali bi ne bilo bolj pametno, ko bi v saboto Prevaljcem naznanil, kar ima povedati, v nedeljo pa bi nam ravno to po slovensko povedal?! — Nedavno so bili na velikanski lipi pri Fari nabiti veliki plakati za nemški „Bauernbund“, pa beseda je bila nemška in naši kmetje se na-nje niso dosti ozirali. Ko bi mi nabijali take plakate za družbo sv. Cirila in Metoda, bi nemškutarjem gotovo ne bilo prav, in spet bi vpili, da kalimo deželni mir.

Iz Bilčovsa. (Stara pesem, pa zmirom še nova.) Nekje na Slovenskem, pa ne da bi kdo mislil, da v Bilčovsu, so tako čudni „velikonemci“ iz slovenske moke, da jih je res vredno enkrat postaviti pod drobnogled. Nekaj jih je, ki so si pri vojaki nekoliko nemških krhljev nabrali, drugi spet iz šole še nekaj znajo, vsi pa nemščino grozno trpinčijo, lomijo in tlačijo, da je pred njimi res usmiljenja vredna. Radi bi vso slovenščino potopili v žlici vode, ko bi šlo. Pa ne gre! Če ne dobijo pomoči semkaj iz Prusije ali Bizmarkovine, ne bojo nič opravili; slovenščina se noče v grob vleči, ampak se čezdalje bolj oživlja. Imena gora, vodovja, krajev in ljudi pričajo, da je Koroška slovenska. Naj se ponemčenci in nemškutarji na ič, ek, ik še toliko vpirajo, naj se pišejo s črkami „itsch, egg, ig“ ali kakor hočejo, slovenska korenica jih vendar izdaja, kdo so. Oni imajo pesmi, ki jih pojejo v nemški besedi, pa melodija ali viža razodeva vendar slovenski duh. To so pač žalostne podobe! Vsaka tica ljubi svoje gnezdo, le ti ljudje zaničujejo svoj dom in svoj rod. To ni lepo, še manj pa možgato!

Iz Ljubljane. (Zavarovanje na življenje.) Banka „Slavija“, ki ima za Slovence glavni zastop v Ljubljani, upeljala je raznovrstne načine zavarovanja. Lahko se kdo zavaruje tako, da vsaki mesec ali na četrta leta nekaj plačuje, kedarkoli umrje, dobijo njegovi dediči (žena ali otroci) toliko de-

narja izplačanega, za kolikor se je zavaroval; ali se pa dogovori, da bo sam denar vzdignil, ako toliko let doživi, za kolikor se dogovori; ali pa plačuje za doto svojemu otroku, kteremu se mora dogovorjena dota izplačati čez 15 ali 20 ali 25 let, kakor se dogovori. Seveda, prej ko hoče kdo denar vzdigniti, več mu je plačati vsaki mesec. Ako bi oče prej umrl, ni treba dalje uplačevati in otrok vendar dobi doto v določenem času. Ako bi pa otrok prej umrl, prenese se zavarovanje lahko na družega otroka ali drugo osebo, plačuje za njo naprej, in ona dobi denar ob določenem času. Za ljudi, ki imajo gotove dohodke, je tako zavarovanje res koristno.

Kaj dela politika.

Državni zbor je dokončal razpravo o skladiščih; in izdeluje postavo o rudarskih podpornih blagajnicah. Delavci v rudokopih bojo namreč po tej postavi dobivali podpore ob času bolezni, ali če se pri delu ponesrečijo, in na starost, kedar niso več za delo. S takimi modrimi in človekoljubnimi postavami vzela se bo socijalnim demokratom sčasoma vsa moč. Kajti njih agitacija se opira največ na obupnost revnih ljudi, ki nemajo ničesa pričakovati in ničesa zgubiti. — Pravično je tudi, da se bojo plače povišale bogoslovskim profesorjem. Do zdaj so imeli komaj take plače, kakor nadučitelji. Odslej pa bojo dobivali po 1000 gl. plače, 200 gl. službene doklade, in pravico do petletnic in pokojnine. — Med tirolskimi poslanci je velika nevolja, ker se vlada ne dá pregovoriti, da bi znižala hišni davek. Ta davek je za Tirolce res nekaj prehud. Tam imajo namreč kmetje velike zidane hiše, v kterih je mnogo izb, ki kmetu ne donajajo nobene koristi, davek pa je vendar treba plačati od njih. Da bi pa zavolj davka stare hiše podrli in zidali manjše, to vendar ne gre, in tudi časi niso po tem, zidanje ni več tako po ceni, kakor nekdanj. Drugi katoliški poslanci se spet hudujejo, da vlada tako odklada in zavrača Liechtensteinov predlog o verski šoli. Ker nezadovoljnost vedno raste, in vlada brez nemških konservativcev ne more shajati, zato se govori, da bo vlada vendar hišni davek nekoliko olajšala, in da pride predlog o verski šoli še letos na vrsto. Bomo videli! — Katoliški šohod bo na Dunaju od 29. aprila do 2. maja t. l. Če ga pa spet ne bojo preložili? — Mariborčani so si izvolili za drž. poslanca nekega dr. Kokošineka, odvetnika v nemškem Gradcu. Mož je, kakor ime kaže, slovenske krvi, pa noče o tem nič več vedeti in se je pridružil najhujšim Nemcem, kteri bi najrajši nas Slovence v žlici vode potopili. Pa ne bo šlo. — V Ljubljani je bojda nevarno zbolel g. Dragotin Dežman. Če umrje, ostanejo kranjski „Nemci“ brez vodnika.

Na Laškem so se zadnji čas po več mestih zbirali delavci, ki nemajo zaslužka, in hudo razsajali. Vlada pa ne more za revno ljudstvo skrbeti, ker vtakne ves denar v puške in kanone, pa ga jej še zmenjuje, saj je Italija samo lansko leto naredila za 191 milijonov frankov novih dolgov. Zedinjena Italija tedaj ljudstvu ni prinesla nobene sreče. Dokler so bili Lahi še pod našim cesarjem,

pod papežem in pod malimi kraljiči razdeljeni, res da niso imeli besede med velesilami, pa življenje je bilo tam jako po ceni, vino skoraj zastoj, davki pa nizki. — Tudi na Francoskem se kaže med delavci uporen duh. Boulanger dobiya zmirom več moči in veljave. Republika se močno maje in nihče ne veruje, da bi se mogla dolgo še držati. Zdaj je odstopilo celo ministerstvo, in Tirard je sestavil novo vlado. Vendar tudi ta nema ljudstva za seboj in se bo obdržala komaj še do prihodnjih volitev, ki bojo še letos. — Holandski kralj je zelo bolan in ne bo več dolgo med živimi. — Tudi nemški Bismark bojda močno peša; mož je že star. Vsled tega začeli so pruski časniki nekaj bolj krotko pisariti. Spoznajo, da Francozom in Rusom niso kos, in le to jih še tolaži, da jim bomo mi Avstrijci pomagali. — V Rumuniji so na zatožno klop posadili ministra Bratiana in njegove tovariše. — V Srbiji je še zmirom vse pri starem. Kralj je dal novo ustavo, pa se ne zmeni za njo. Čeravno imajo radikaleci veliko večino v skupščini, vendar ne morejo vreči ministra Kristića; zdi se skoraj, da kralj imenuje nalašč take ministre, kteri so ljudstvu najbolj zoperni. Nekteri pa pravijo: „vsak narod ima tako vlado, kakoršno zasluži“. Ravnokar so pa najnovejši telegrami prinesli vest, da je Ristić vlado prevzel in kralj sam pa da se bode preselil iz Srbije v inozemstvo, najbrže v Avstrijo.

Gospodarske stvari.

Račinja jajca. Misli se po navadi, da jajca, ki jih raca znese najprve spomladi, niso za plemo. Ona so, se pravi, premasna in zato se ne izvali iz njih mladič. Stvar pa ni taka. Resnica je, da se iz tacihi jajec največkrat ne dobi mladič, ali uzrok ni to, ker je preveč mašče v jajci, ampak v tem, ker ni raščeno. Tega pa je včasih krivo to, da se ni bil racak še privadil racam, včasih pa, ker mu je preveč rac. Pri navadnih plemenih, ako imajo race dovolj vode, sme se jih pustiti 6 do 8 pri enem racaku; ako pa je račinje plemo večje, recimo Peking, Rouen, Turki itd., ni dobro, če je več, kakor troje rac pri enem racaku. V obče pa ni dobro, če raca izvali prerano v spomladi, kajti mladičem je še premrzlo. Bolje je, če se izvalé račice nekaj pozneje. Ako se jim dobro streže, rastejo hitro in prekosijo velikokrat tiste, ki so se že poprej izvalile.

Za poduk in kratek čas.

Jednajststoletnica stolne cerkve v Gospi Sveti meseca maja 1889.

Š. Jednajst sto let je že minulo, odkar je sv. Modest s svojimi spremljevalci na griču nasproti vojvodskega grada na Karnski gori postavil in posvetil prvo cerkvico (menda v letih 750—770). V to staro dobo pred 1100 leti pelje nas obletnica, ki jo Gosposveška cerkev obhaja letos meseca maja. Zgodovinsko je namreč dokazano, da je Hietomar, vojvoda Korotancev, poprosil nadškofa Virgilija Solnograjskega, naj bi obiskal njegovo ljudstvo in utrdil v veri. To je bilo pa takrat škofu nemogoče,

zato je poslal namesto sebe svojega škofa Modesta, da bi Korotance učil, in z Modestom so šli njegovi duhovniki Vato, Reginbert, Kočar in Latin, pa diakon Ekihart z drugimi duhovniki; in Modest je dobil oblast, posvečevati cerkve in duhovnike po kanoničnih predpisih. Prišli so tedaj v Korotan in posvetili cerkev sv. Marije v Salu, in škof Modest je tam ostal do konca svojih dni. (Anonymus de conversione Quarantanorum.) Da cerkev „svete Marije“, katero je Modest posvetil in pri kateri je imel do smrti svoj škofovski sedež, ni nobena druga, ko sedanja Gosposveška cerkev, o tem nihče ne dvomi.

Verjetno je, da je stala prva lesena cerkvice na tistem mestu, kjer je zdaj altar britke martre z Modestovim grobom; kajti ta del cerkve so verniki, tako Nemci, kakor Slovenci, od roda do roda, skozi vsa stoletja do današnjega dne najbolj častili.

Gosposveška cerkev je tako gledé cerkvene, kakor gledé posvetne zgodovine posebno imenitna med cerkvami v deželi. Kolika obilost cerkvenega življenja razvijala se je v prejšnjih stoletjih v tej cerkvi!

Redki pisni odlomki, ki so se še ohranili, pripovedujejo, da so bile v Gospi Sveti štiri velike in blagoslovno delujoče bratovščine, ki so svoje veje raztezale daleč okrog po deželi, in sicer: bratovščina presvete Trojice, tudi „bratovščina revnih ljudi“ imenovana, ker je imela „revno hišo“, kjer so se preskrbovali reveži, ustanovljena l. 1518; potem bratovščina večne molitve, ustanovljena leta 1600, bratovščina sv. rožnega venca in sv. škapulirja, ustanovljena po dominikancih iz Brež l. 1627.

Te bratovščine so imele svoje posebne shode ali praznike, ob katerih so Marijino podobo vozili na veličastnem vozu na razne kraje, navadno v Celovec ali Št. Vid, da jo je ljudstvo častilo. Voz pa so spremljevale device in člani teh bratovščin. Marijina podoba namreč takrat še ni bila v velikem altarju, ampak pod poprečnim zidom pred žagradovim obokom, v posebni baldahinu podobni kapelici, obdani z leseno ograjo, kakor v Marija Celji.

Čudne reči so se godile v tej cerkvi in okoli nje, ko je bila s trdnim zidom obdana, in so jo prišli oblegat grozni Turki, kanonik Radhaupt pa je iz zvonika dajal ukaze, kako naj se brani cerkev in krščansko ljudstvo, ki je pribežalo za njeno ozidje!

Ko je kuga — imenovana „črna smrt“ — morila ljudstvo po Koroškem (l. 1716), romali so prestrašeni verniki vseh stanov v velikih trumah k „Gospi Sveti“ v Salu, naj bi ona pri Bogu izprosila, da odmakne to strašno šibo. Iz Motniške, Krške, Goričiške, Dravske, Zilske, Belanske, Rožne in Podjunske doline priromali so katoličani, potem mestjani iz Celovca s takratnim deželnim zastopom in vsem koroškim plemstvom, ki je bilo takrat še cerkvenega in globoko verskega mišljenja. Leta 1716. so prihajale procesije prosit, leta 1717. pa se zahvaljevat. Na Marijin altar so romarji pokladali svoje darove. Pa kakor mnogo drugih zakladov, je šel tudi ta denar leta 1810. na Dunaj, kjer se je pretil in ž njim se je Francozom plačala vojna odškodnina. Cerkev ima še zdaj takozvano zakladnico, pa zakladov ni nič v njej.

Kako živo je bilo nekda j cerkveno življenje v Gospi Sveti, bomo spoznali, ako pomislimo, da

je prišlo vsako leto nad 100 procesij iz Koroške, Kranjske in Štajerske, in da je do 30.000 vernikov v cerkvi opravilo svojo molitev. Od nekdanjih 100 procesij se jih je ohranilo do današnjega dne vendar še 34, ki vsako leto redno dohajajo. Prihajajo pa procesije iz Mohlič, iz Malega Št. Pavla, iz Št. Petra pri Velikovcu, iz Mostiča, iz Žihpolj, iz Kotmare vesi, iz Šmarjete pri Velikovcu, iz Škofjeloke, iz Železne Kaple, iz Glodnice, iz Piswega, iz Grebinja, iz Labudske doline, iz Šmihela na Salu, iz Št. Donata, iz Otmanj, iz Timenice, iz Št. Tomaža, iz Št. Lipša, iz Pulsta, iz Ponikev, iz Čanjč, iz Karnske gore, iz Trdnje vesi, iz Št. Jurja pri Celovcu, iz Št. Boštjana pri Launsdorfu, iz Tinj, iz Soštanja in okolice na Štajerskem, iz Št. Lamprehta in Murave, iz Graške okolice, iz Stainza, iz Obdacha, iz Eibiswalda na Štajerskem in iz Celovca. — Znano je, da je bilo pod cesarjem Jožefom II. romanje o jstro prepovedano, in duhovniki niso smeli spremljevati procesij; potem takem se ni čuditi, da so sčasoma procesije bolj redke postale.

Če se nazaj ozremo v staro zgodovino, ko so še koroški vojvode doli pri Salu (jezeru) posedali na kamnitni vojvodski stol, sprejemali poslanca Korotanskih stanov, ki so izrekli vojvodom svojo udanost, potrjevali ali na novo postavljali plemiče na grajščine, kako lep sprevod je moral potem biti, ko je šel vojvoda, obdan od svojih vitezev v svetli jekleni opravi in od njihovih vojščakov, od vojvodskega stola do cerkve v Gospi Sveti k slovesni službi Božji, da se zahvali za oblast, ki se mu je izročila in se izroči Božjemu varstvu in Marijini priprošnji. Zato se lahko reče, da je ni cerkve v deželi, ki bi imela toliko zgodovinskega pomena, kakor cerkev sv. Modesta, — cerkev „sv. Marije v Salu“.

Zato pa hočemo upati, da se bo zdramila in vnela cela dežela, da vredno obhodi in praznuje tako redko obletnico, namreč najststoletnico Gosposveške cerkve, da se bojo za to slovesnost zanimale tudi sosedne dežele, in da se tako cerkveno življenje zopet oživi in utrdi. V to pomozi Bog!

Slednjič naj bo še omenjeno, da se bo v spomin na to svečanost postavila nova altarna miza, stoječa na mramelnatih stebrih, potem nov tabernakelj v gotiškem slogu, lepo izdelan in z bogatim okvirom; tretje okno poleg cesarskega okna pa se bo okrasilo s slikanimi šipami. Kdaj se bo altar z novo mizo slovesno posvetil, kako in kako dolgo se bo praznovala obletnica, vse to bo o pravem času naznanil velečastiti knezoškofijski urad.

Smešničar.

Stotnik praša novince: „Kako se komandira, kedar je treba hitro marširati?“ Novinec odgovori: „To gospod stotnik bolje veste, ko jaz!“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Tovarnar Wirth v Beljaku je pozidal štiri delavske hiše; vsaka ima šest stanovanj z izbo, kuhinjo in kosom polja za 6 do 7 gld. Take hiše bi bile tudi v Celovcu potrebne, kjer

tako primanjkuje cenih stanovanj. — Posojilnice misli napraviti č. g. Rous v spodnjem Rožu in v Kotmariyesi. Slava mu! — Tukajšno društvo rokodelskih katol. pomočnikov je imelo lani dohodkov 1112 gld., stroškov pa 1143 gld. — Celovski mestni očetje iščejo prostora, da bi mesto razširili. Obrnili se bojo najprej do sosednih občin, naj jim odstopijo nekaj sveta; ako se branijo, hoče se pa mesto za to potegniti, da se z mestom združijo bližnje vasi Št. Peter, Št. Rupert, Otoče in Šmartno. No, iz Šmartna pa ne bo daleč do priljubljenega jezera. — Gorelo je uni dan v Blažji vesi. — V vili Kleinfreienthorn je bilo ukradene obleke in perila za 200 gld. — Vojaške vaje mislijo preložiti bolj na jesenski čas, ko ni več toliko žita na polju. — V zadnjem času so se začeli nemški Korošci seliti v Ameriko. „Freie Stimmen“ jim svetujejo, naj ne hodijo v Ameriko, kjer so za nemštvo izgubljeni, ampak naj grejo rajši na Poznanjsko, kjer Bizmark Poljake izganja in od njih zemljo kupuje za nemške naseljence. Gosp. Dobernik pač misli, da Nemeč nema družega namena na svetu, kakor Slovana preganjati; nemški Korošci pa bodo menda tje šli, kjer jim bolj ugaja; pod prusko vlado pa ni tako prijetno, kakor naši Velikonemci mislijo. To se dá soditi tudi že iz tega, ker si je šel o svojem času sam gosp. Dobernik raje iskat kruha v Rusijo, nego v blaženo Bizmarkijo. — Tisti Schwarz, ki je v Voginjem polji ubil svojega očeta, je umrl v Celovski norišnici. — V Štebnu na Zili jih je letos k družbi sv. Mohora pristopilo 35, toraj za 25 več kakor lani. Dokaz, da se zbuja tudi hrabri Zilani. Tudi se je tam ustanovila bratovščina sv. Rešnjega telesa, ki šteje že 135 udov. — Koroška hranilnica je spet razdelila 70.000 gld. za dobrodelne namene. — Podučitelj P. v Tinjah, o katerem smo v 3. številki „Mira“ t. l. poročali, da je očitno Boga tajil, odslovljen je baje, kakor čujemo, iz službe. Zadel a bi ga bila tedaj zaslužena kazen za njegovo nepremišljeno besedovanje in naj bi bil ta žalostni slučaj ob enem tudi drugim učiteljem jednakega mišljenja, katerih se po Koroškem še mnogo nahaja, priporočen v dobrohotno premišljevanje in ravnilo.

Na Kranjskem. Za cerkev v Stopičah so dali svitli cesar 250 gld. — Za „Sokolov dom“ so podarili vzvišeni vladika Strossmajer 200 gld., za dijake v Gradcu pa 30 gld. — Na Dolenjskem še vedno močno mrjejo za osepnicami. — Zmrznila je mlekarica Podgornik blizo Idrije. — Pogorelecem v Hrastji sta dala slovenska veletržca Gorup in Kalister 200 gld. Slava! — V Novem mestu je umrl č. g. J. Bačnik, upok. župnik in zlatomašnik. — V Trzinu so nepoznani lopovi napadli hlapca, ki je žito vozil in mu ga hoteli vzeti. Ker je pa preveč kričal, so zbežali. Vas Trzin je že od nekaj na slabem glasu. — Kranjska c. kr. kmetijska družba v Ljubljani nam poroča, da oddaja tudi letos delteljno seme, katero je potrjeno od dunajske c. kr. pregledne postaje kot prosto predenice (žide). Setev takega semena je edina pomoč proti predenici. Kilogram štajerske (dveletne) detelje velja za družbene ude 63 kr., za neude 68 kr.; kilogram lucerne ali nemške (večne) detelje velja za družbene ude 93 kr., za neude 98 kr. Kdor to deteljo v Ljubljani pri kmetijski družbi naroči, pošlje naj polovico zneska za aro. Ravno tukaj je tudi dobiti

semenski krompir najboljših vrst 100 klgr. za ude 2 gld. 50 kr., za neude 3 gld. — Gosp. dr. Semen in prof. Marn postala sta častna kanonika. Čestitamo! — Župnik Teran pri Stari cerkvi je volil družbi sv. Cirila in Metoda 100 gld. — Cesar so podarili hiši rokodelskih pomočnikov v Novem mestu 200 gld. — Blagega rodoljuba g. Gorupa imenujejo slovenske občine po vrsti za častnega občana. — Za cesto od Rovt do Sorice v Bohinjski dolini je kranj. dež. odbor dovolil 1000 gld. podpore.

Na Štajerskem. Za šolo v Pirešicah so svitli cesar podarili 200 gld. — Dva mlada tatova so prijeli v Virštajnu. — Stepli so se v Vitanju in zaklali gostilničarja. — Svojemu možu je zavdala neka žena v Ravnah pri Soštanju. — Pogorel je Ivanuš v Lopersicah. — Znani rodoljub dr. Hrašovec, ki je tudi Koroščem rad pomagal kot odvetnik, dokler je bil blizo nas v Slovenjem Gradcu, preseli se v Celje. — V Doberni je bila zlata poroka in so se prav dobro imeli. — Celjska posojilnica imela je lani prometa za 871.150 gld. Zadržnikov šteje 1607, ki imajo v deležih 25.664 gold. Uložilo se je 251.510 gold., izplačalo pa 196.502 gld. Izposodilo se je 111.550 gld., vrnilo pa 57.166 gld. Drugim posojilnicam je posodila 22.500 gld. Rezervnih fondov ima 23.476 gld. — Na Mastnem Vrhu pri Ptujju so se stepli ponočnjaki in enega ubili. — Celje dobi vodovod. Veljal bo 75.000 gld. — Č. g. Jeraj, župnik v Žalcu, je postal častni kanonik. Čestitamo! — Ameriška trsnica se napravi pri Novi cerkvi. — Iz Terboveljske jame so lani razprodali 7 milijonov centov premoga. — Ponesrečil se je hlapec Karol Lubej pri Št. Jurju.

Na Primorskem. Princesinja Štefanija biva zdaj v Miramari. — V Dolini je za župana izvoljen g. Slavec. — V Trstu je nek delavec zaklal svojega tovariša. Brat umorjenega je šel s sekuro nad morilca in ga težko ranil. — V gledišču Fenice so napravili slovensko predstavo. — V Kviškem je nek mladenič čez stopnice padel in mrtev obležal. — Na Jadranskem morju so bili zadnji čas hudi viharji in se je več ladij potopilo. — Ribičem v Umagu so svitli cesar podarili 300 gld. — Kavarna „Tedesco“ v Trstu prišla je v slovenske roke. — Istrijani tožijo, da imajo še veliko vina, ki ga ne morejo prodati. — Goriška posojilnica imela je lani 10.670 gold. v 1067 deležih; uloženih je imela 31.971 gld., za ktere je izplačala 1537 gld. obrestij, izposojenih ima 45.354 gold., lani je izposodila 15.383 gld. — V Barkovljah pri Trstu se je ustanovila podružnica sv. Cirila in Metoda.

Po drugih deželah. V Lingenu v nemški deželi Friesland je neki učitelj peljal 40 otrok na led, da so se drsali. Pa led se vdere in vsi otroci z učiteljem so se potopili. — Na Dunaju je nek zlatar zastupil 5 otrok in sebe, pred nekterimi tedni pa se mu je zastupila tudi njegova žena. Vzela je tedaj cela družina jako žalosten konec. — V Solaroli na Laškem so liberalni občinski odborniki sklenili, podreti cerkev sv. Boštjana. Pa v malih dneh so bili kaznovani trije najhujši liberalci. Dva je mrtud zadel, eden se je drugače ponesrečil. Ostali odborniki so se prestrašili in pustijo zdaj cerkev pri miru.

P o z i v.

Slovinci potrebujejo slovenskih uradnikov, s katerimi zamorejo govoriti v svojem jeziku. Zato je prav, da podpiramo visokošolce slovenske, ki se pogosto nahajajo v veliki bedi. Sili nas pa k temu tudi krščanska ljubezen do bližnjega. Zato bi bilo želeli, da pristopi slovensko-koroška duhovščina kot ustanovnik k Dunajskemu dijaškemu podpornemu društvu. Jaz sem pripravljen, v ta namen darovati 10 gld. in pozivljem svoje čast. tovariše, naj se mi jih 9 pridruži, da zberemo poln stotak, kterega hočem poslati na Dunaj g. dr. Puklnu.

Št. Janž na mostiču, 4. marca 1889.

Dragotin Rous, kaplan.

V a b i l o.

Kristusovo trpljenje se bo po naših kmečkih umetnikih v slovenskem jeziku predstavljalo v Goričah pri Borovljah dne 24. in 25. sušca, v Tmari vesi pri Rožeci pa 5 krat, in sicer: 31. sušca, 7. apr., 14. apr., 22. apr. in 25. apr. Vsi prijatelji slovenske umetnosti so uljudno povabljeni in prošeni, naj stvar podpirajo, da si naši kmečki igralci pridobé vedno več pomočkov, in se tako ta lepa navada za stalno utrdi. Navadno plačujejo gledalci po 10 kr., velikodušnosti pa se ne stavijo nobene meje.

Nova pesmarica.

Ker je Razlagova „Pesmarica“, izdana poslednjikrat 1872. l., že pošla in je tudi že zastarela, ker se v njej pogrešajo vsi pesniški proizvodi poznejših let, čuli smo že večkrat željo, da bi se izdala nova „Pesmarica“. Knjiga ta potrebna je zlasti pevskim društvom, ugajala bi pa tudi sploh vsemu národu slovenskemu, ki ima toliko nadarjenost in toliko ljubezen do petja in glasse.

Uvažujé to potrebo in mnogostranske želje, odločili smo se, prirediti „**Novo pesmarico**“. V njej bodo zbrane vse pesmi, ki se po Slovenskem pojó; ozirali se pa bodemo tudi na proizvod hrvatske, srbske in bolgarske, ter na pesmi češke, poljske in ruske, ki se pojó v koncertih in na pevskih veseljah, da bode „Nova pesmarica“ prava prirodna knjiga za naše pevce.

„Nova pesmarica“, ktero smo že začeli sestavljati, stala bode elegantno vezana 1 gld. 20 kr., broširana 80 kr.

Oglasila, oziroma naročila pošiljajo naj se upravnistvu „Národne tiskarne“, da nam bode možno vsaj primeroma določiti število natisu.

Uredništvo „**Nove pesmarice**“.

Listnica.

G. E. v K. V našem listu ni prostora za take preobširne sestavke. Imamo na razpolaganje vedno mnogo zanimivega gradiva, kterega razpravljati si štejemo v prvi vrsti v svojo dolžnost.

G. R. F. v C. Ne čudite se našim predpustnim šemam, ki se smejo slobodno vlačiti redno vsako leto na pustni torek po Celovških ulicah v posmehovanje in pohujšanje mladine in v sramoto mestu samemu. Kdo bode o tem kaj več pisaril; ako našemu županu in mestnim svetovalcem tako divje razgrajanje in norenje po ulicah ne preseda, mora tudi nam drugim prav biti. Radi Vam verujemo, da se kaj jednecega k večjemu še v kaki hribovski vesi, nikakor pa ne v civiliziranih provincijalnih glavnih mestih nahajati more.

A. B. in Vsakdanji obiskovalec pošte v Podgori. Obzaluje, da Vaših dopisov ne moremo sprejeti, ker so brezimni in kot taki ne morejo dobiti mesta v našem listu. Da ste jih oskrbeli s svojimi podpisi, sprejeli bi jih bili z veseljem. — Sploh pa radi potrdimo, da smo dobili od jednega naših naročnikov, do kterega smo se v tej zadevi obrnili, zanesljivo sporočilo, da na pošti v Podgori ni vse tako, kakor se nam je od druge strani javilo. Ondotna poštna upravi-

teljica je baje jako skrbna in vsakemu rada postreže, bodisi v slovenskem ali nemškem jeziku ter tudi liste naročnikom redno oddaja. — Tako je tudi prav in ne sme drugače biti, kajti nalog upraviteljstev je, da se na poštah postreže, kakor jim njihova dolžnost velewa, brez izjeme vsakemu jednako uljudno. — Mi to tukaj radi zabeležimo, in da se nam ne bode očitalo, da hočemo komu krivico delati, popravimo s tem svoje opazbe o pošti v Podgori v št. 3. letošnjega „Mira“.

Loterijske srečke od 2. marca.

Gradec	80	14	19	17	26
Dunaj	26	66	4	30	12

Tržno poročilo.

V Celoveu je biren:

pšenica po . . .	5 gld.	30 kr.
rž	3	70
ječmen	3	30
oves	2	20
hejda	3	10
turšica	3	40
pšeno	7	—
proso	—	—
grah	—	—
repica	—	80
fižol, rudeči . . .	5	20

Sladko seno . . .	2 gld.	75 kr.
kislo	2	—
slama	2	20
meterski cent (100 kil.)	—	—
Frišen špeh kl. —	gld.	60 kr.
maslo	1	—
mast	—	75
Navadni voli	110—130	gld.
pitani voli . . .	120—140	—
junci	60—100	—
krave	60—120	—
junice	50—80	—
prešički	4—15	—

Pitani prešiči na vago po 42 do 44 kr. kila.

Današnja številka obsega dvanajst strani.

Oglasila.

Št. 3583.

Razglas.

C. k. mestno-deleg. okrajna sodnija v Celoveu kot zemljeknjižni urad s tem naznanja:

Na prošnjo Julija Rosena prav Nikolaja Dufeka se prodate po prostovoljni dražbi njegovi dve kmetiji v Škofičah, tri četrt ure od Vrbskega jezera, in sicer:

1. Ahačičeva kmetija hiš. št. 3 v Škofičah, zemljiške knjige izvl. št. 25, davčna občina Škofiče, z lepo, zidano hišo, z gospodarskim poslopjem in hlevom za 20 repov živine, s skednjem in ameriško ledenico za 160 kubičnih metrov ledú, s podstrešjem za vozove in orodje, s studentcem, z žlahtnim sadjem in takim za mošt, ki meri nepretrgano 37 oralov in 335 štirjaških sežnjev svetá. Od teh pride 106 sežnjev na pohišstvo in dvorišče, 6 oralov 929 sežnjev na njive, 12 oralov 675 sežnjev na travnike in pašnike, in 18 oralov 225 sežnjev na les (gozd).

2. Svatičeva kmetija hiš. št. 4, v Škofičah, zemljeknjižni izvl. št. 26, davčna občina Škofiče, lepa, zidana hiša, gospodarsko poslopje s hlevom za 20 repov živine, skedenj, svinjak, dva vodnjaka (studenca), žlahtno sadno drevje in tako za mošt; meri nepretrgano (v enem kosu) 41 oralov 1360 štirjaških sežnjev svetá. Od teh pride 286 sežnjev na pohišstvo in dvorišče, 12 oralov 166 sežnjev na njive, 15 oralov 101 sežnjev na vrt, travnike in pašnike, in 14 oralov 807 sežnjev na gozd.

Dražba se dovoli in odloči se za njo en sam dražbeni dan in sicer 30. sušca (marca) 1889 dopoldne ob 11. uri pri c. k. okr. sodniji v Celoveu v III. nadstropju na senskem trgu, s pristavkom, da zamore en sam kupec kupiti obe kmetiji, ki se ena druge tiščite, ali pa se vsaka

posebej prodate dvema kupcema, in ceni se sicer Ahačičeva na 4000 gld., Svatičeva pa na 5000 gld., izroči se pa vsaka v osmih dneh tistemu kupcu, ki je največ ponudil, ako bo posestnik s kupom zadovoljen.

Zemljeknjižni izvlečki, katastralne pôle in dražbeni pogoji, vsled katerih mora kupec pred dražbo položiti 10 odstotno varščino (vadium), in mora, ako kupi, tretjino kupnine izplačati v gotovini, lahko se izvzje in pogledajo pri registraturi okrajne sodnije ali pa pri g. dr. Alb. Vogelnu, odvetniku v Celovcu.

V Celovcu, dne 6. sušca 1889.

C. k. mestno-deleg. okr. sodnija.

Usnjarija na stalni vodi.

Na **Reki** poleg okrajne ceste v Zgornji rožni dolini se prostovoljno prodá še dobro ohranjena

usnjarska hiša (ledrarija)

s poljem vred. Usnjarija ima vodno moč, ki celo leto ne usahne.

Dražba bo dné 28. marca 1889 od 10. do 12. ure dopoludne pri okrajni sodnji v Rožeci. Lahko se kupi celo posestvo, ali pa tudi le usnjarija ali le polje. Kdor hoče dražiti, mora prej položiti 10 odstotkov varščine (vadium). Pripravno je to posestvo za take obrti, ki potrebujejo stano-vitno vodo.

Kupei so uljudno povabljeni.

Zaloga

v Velikovškem predmestju v Celovcu šte. 28, nasproti topničarske kosarne,

in

na Žrelskem drevoredu šte. 28.

Špirit, rženo žganje in jesih

iz

„Grossnikove“ tovarne

trgovske hiše „Fr. Punčarta sinovi“ v Celovcu
priporočajo za tovarniške cene:

Kdor vzame najmenj 25 litrov:

špirit, močen najmenj 90%	liter po	62 kr.
rženo žganje, močno 50%	„ „	35 „
„ „ „ 35%	„ „	25 „
najfinejša „jesihova esenca za jedi	„ „	10 „
denaturiran špirit	„ „	25 „

Na drobno v steklenicah od 1/4 litra navzgor:

špirit, močen najmenj 90%	liter po	70 kr.
rženo žganje, močno 50%	„ „	40 „
„ „ „ 35%	„ „	28 „
najfinejša „jesihova esenca za jedi	„ „	12 „
denaturiran špirit	„ „	30 „

En del jesihove esence in dva dela vode daje najboljši jesih za jedi.

Štajersko vino 1887. in 1888. leta se prav dober kup prodaja. Naslov ali adresa izve se v administraciji lista „Mir“.

Naznanilo.

Uljudno podpisani naznanja po tem potu slavnemu občinstvu, da je odprl svojo

advokaturno pisarno

v lastni hiši (na pošti) v Velikovcu.

Dr. Jos. Messner.

Kdor hoče

brez težave zaslužiti mnogo denarja, pošlje naj svojo adresu upravništvu tega lista v zapечатnem pismu z nadpisom „zaslužek“.

Izvrsten med

(pravi garantiran pitancee)

dobiva se v kositrenih škatljah po 5 kilo, kilo 50 kr., škatlja 30 kr., proti predplačilu ali poštnemu povzetju pri

Oroslavu Dolenjcu,
svečarju v Ljubljani.

Ferd. Mussi,

trgovec s tržaškim blagom v Celovcu,

Burggasse št. 12

(pri „plehastem sladkornem klobuku“)

priporoča za predpust in veliko noč svojo

pšenično moko šte. 0

iz parnega mlina v zapечатnih vrečah (žakljih), po 25 kil vreča, kila po 17 kr., vreča zastonj.

Tudi ste po ceni na prodaj **dve železni blagajnici (kasi)**, varni proti ognju in tatovom.

Dr. Valentina Zarnika

Zbrani spisi

I. zvezek:

Pripovedni spisi.

Uredil

Ivan Železnikar.

Vsebina: Životopis dr. Valentina Zarnika. — Ura bije, človeka pa ni! — Maščevanje usode. — Razni spisi: Iz državnega zbora. — Pisma slovenskega turista.

Knjižica je jako elegantno, po najnovjšem uzorci in res krasno vezana. — Utisnena je na sprednji strani podoba dr. Zarnikova v zlatu in pridejan tudi njegov lastnoroden podpis. — Cena knjižici je 1 gld., s pošto 5 kr. več. — Dobiti je v „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani.

Dovoljujem si slavnemu občinstvu naznaniti, da sem svojo

odvetniško pisarno

v Celovcu, v hiši krških korarjev,
Pernhartove ulice št. 6

z 4. marcem t. l. odprl.

Dr. J. Šegula.

Prav dober kup se dobi:

pšenična moka
ržena moka
hejdova moka
turšična moka
riž
oluščen ječmen
suhi črešpeljni

svinjska mast
špoh
maslo
suho meso
svinjska bedra
klobase
droži

pri

RUPERT SARIA,

zaloga moke iz parnega mlina v Raabu,
v Celovcu, Burggasse št. 1.

Natorna vina,

rudeča in bela,

v sodih nad 56 litrov prodaja po 14, 16,
18, 20, 22, 24, 26 kr. liter trgovec

Amand Prosen,

v kosarnskih ulicah šte. 24 v Celovcu.

Ob enem priporoča svojo zalogo
tržaškega blaga, in tudi mast, moko itd.

Kramarji, branjevci in sploh taki, ki
blago naprej prodajajo, dobijo vse ceneje.

➡ Ceniki pošiljajo se zastonj. ➡

Lepa kmetija,

pol ure od Vrbskega jezera, blizo tam, kjer pojde
nova Franc-Jozefova cesta mimo, ki meri 83 oralov
skupaj ležečih, in sicer 45 oralov večinoma visokega
lesa (gozda) in pašnikov, in 38 oralov njiv in trav-
nikov, je na prodaj, ker gospodar odpotuje, in
sicer za 12.000 gld. Kupec dobi dve hiši, dva
obokana (velbana) hleva za 30—40 repov živine,
amerikansko klet (hram) za led, tri vodnjake (stu-
dence), mlatilnico, šrot, rezalne stroje in drugo
orodje, vse v dobrem stanu. Vsak pridelek se
lahko in dobro prodá, ker je poleti ob jezeru to-
liko tujcev. Več pové

Ferd. Mussi,

trгоvec v Celovcu, Burggasse št. 12.

Kmetija, ki ima 12 orál sveta, njiv, trav-
nika, lesa, in dobro popravljeno zidano pohištvo, se
prodá prostovoljno pod ugodnimi pogoji ali pa se
prepusti v najem. — Več pove posestnik Ž m a v c a r
na R u t a h pri Medgorjah (pošta: Grabštanj).

Gospodu G. PICCOLI-JU,

lekarnarju v Ljubljani.

Vinice na Dolenjskem, dne
12. jan. 1889.

Blagovolite mi poslati dvanajst
steklenic Vaše **OSENICE ZA
ZELODEC.**

Pohvalno omenjam, da je bila
rabla lani poslatih 36 steklenic iz-
vrstna. Bolniki raznih vrst so uži-
vali esenco z najpojšim vspehom.
Nekega bolnika je bila že za smrt
bolna, vsi so mislili, da mora v
malo urah umreti; toda komaj je
zaužila nekoliko kapljic esence, je
že okrevala in čez nekoliko ur po-
plohoma ozdravela — med tem, da
je bila poprej več dni že skoraj na
smrti postelji. Esenca se tedaj
zaradi njenega izvrstnega vpliva
sama najbolje priporoča.

Z odličnim spoštovanjem
Jurij König, župnik.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive,
vinske in sadne stiskalnice,
mlini za grozdje in sadje } najnovejša sestava
v raznih velikostih.

Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji za ropkanje
turšice, sejalniki, orala itd. itd.

Sušilne priprave za sadje in sočivje.

Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno izgotovljene
in po tovarniških cenah

Ig. Heller,

Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalcem najugodnejši pogoji.

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.

S premijami odlikovan. 1873—1881.

Josip Deiller,

tovarna za cerkveno blago in paramente,

Dunaj, VII. Zieglergasse št. 27.

Zastopnik

Franc Brückner.

Na trdno naročbo se najvestneje izdeljujejo
vsake vrste paramenti, kakor

kazale, pluviale, dalmatike, baldahini
bandera itd. in tudi

celi ornati.